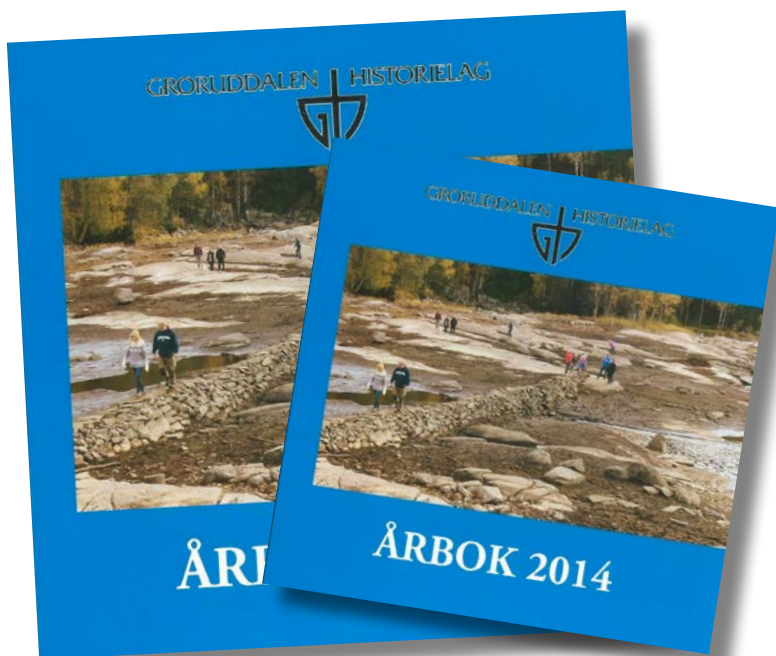

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappa	s 2	Innkalling Årsmøtet 2015	s 7
Hva skjer?	s 3	Presentasjon av Årbok 2014	s 8
Dypdykk i Høybråtens historie	s 4	Postkontoret på Grorud	s 9
Vandring på Grorud	s 5	Vestli – Et bomiljø blir til	s 10
Filmaften på Stabburet	s 6	Historielagets årbok 2014	s 11

Vi ønsker alle våres medlemmer en riktig god jul og et godt nytt år!

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:

Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:

Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1-3

Kontortid:

Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00

Telefon: 22 16 48 85

E-post: post@grohi.no

Hj.side: www.grohi.no

Org.nr 989 556 924

AkersDølen's redaksjon:

Kristian Skaane

Sigrun Opheim

Jan Arne Tangerud

Styret:

Leder og ansv.red.:

May Grimdalen

Nestleder: Kristian Skaane

Sekretær: Sigrun Opheim

Styremedlemmer:

Guri E. Bramness

Anne Finhammer

Dan Brovold

Kasse/regnskap:

Jan Arne Tangerud

Geir Nordhus

Ragnar Øyvind Bjørklund

Varamedlemmer:

Rolf Torbo

Kari Brun Wisløff

Produksjon:

Gjerholm Design

Fra Stabburstrappa

Ord setter spor! Det har vi opplevd igjen – etter at vannet i Steinbruvannet ble tappet ned. Flere teorier er vi gjort kjent med. Årboka for 2014 som Groruddalen historielag nettopp har presentert og lagt ut for salg, tar opp dette temaet. På vårt åpne møte i Furuset Forum fikk vi en livlig samtale – er det spor etter en steinbru eller en demning? Antagelig er ikke siste ord – verken sagt eller skrevet - om dette fenomenet!

Groruddalen historielag er medlem av Fellesrådet for historielag i Oslo. Fellesmøtene tar opp aktuelle saker som er til nytte for oss alle, samt gjensidig informasjon om historielagenes virksomhet. Må bare fortelle at det er - en - glede. å kunne servere nyhetene som skjer i vår midte. Det er ikke mange som greier å produsere en ny årbok hvert år! Vi gratulerer hverandre med årbok for 2014. Takk til alle bidragsyterne og til bokkomiteen som får det til – år etter år! Som alle vet egner den seg utmerket som julegave!!

Gjennom høsten har vi fått med oss turer på Høybråten og Grorud, filmkveld om Pilegrimsleden og Bånkalldagen. En flott byste på en høy sokkel av Johan Falkberget ble avduket ved Steinhoggermuseet på Grorud. Nå har mange fått med seg forfatterens nære tilknytning til Grorud. Som kjent bodde han her da han bl. a. skrev: Bør Børson jr. Både på slutten av 1800 – tallet og først på 1900 –tallet var det kreative mennesker her i dalen vår som startet opp aktiviteter som krevde og fortsatt krever stor innsats fra frivillige. I årbok for 2014 kan vi lese om: Linderud og omegn Vel, Furuset IF og Normisjon, Høybråten som alle 3 feirer 100 år i 2014. Vi kan bare ane hvor mange som har fått høynet sin livskvalitet både til ånd, sjel og legeme gjennom deres virksomhet i 100 år. Gratulerer!

Advent og jul er like rundt hjørnet. Så får vi oppleve det igjen: Jul med fred og med frihet i landet! Håper alle kan få glede seg over det! Velsignet jul!

November 2014, May Grimdalen, leder

Forsidebilde: Årboka 2014

Hva skjer?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Onsdag 11. februar kl. 19.00	Stabburet, Nordtvet Gård	Årsmøte 2014

“Lokalhistorie er spennende!”

Det tas forbehold om endringer i programmet!
Følg med på nettsiden www.grohi.no

GRASROTANDELEN

I 2012 fikk vi inn kr 8 955,- Blir du med i år?

Ta med denne strekkoden til din nærmeste
tippekiosk for å støtte Historielaget

Husk å melde adresseforandring!

Dypdykk i Høybråtens historie

Foto: Kari Brun Wisløff

En vandring gjennom 800 år i Bekkevollveien, i regi av Høybråten Velforening, Høybråten Arbeidersamfunn og Groruddalen Historielag. Guide og foredragsholder: Rolf Edv. Torbo.

Frammøtet var ved Folkvang, Storsalen der er et flott minne om nybyggertid hvor man selvfølgelig måtte ha et "Folkets hus" med møter, revyer, fester og kino.

Vi var over 30 deltagere som i den vakre sensommerkvelden ruslet langs Bekkevollveien, og under Rolf Torbos kyndige ledelse dannet det seg etter hvert et bilde av området som endret seg fra fredelig jordbruksbygd til et vakkert villastrøk bare i løpet av forrige århundre.

Eiendommene var kirkegods i middelalderen og ble krongods etter reformasjonen, og på 1800-tallet lå det fire gårder her, med den nylig restaurerte Øvre Høybråten Hovedgård som den viktigste. Kjøpt av Tschudi og utparsellert til tomter i 1905. Og da begynte nybyggertiden.

Høybråten Nybyggerforening, som se-

nere ble Høybråten Arbeiderforening, ble stiftet det året.

Gradvis dannet det seg et bilde av et samfunn som med pågangsmot og dugnadsånd bygget sine hjem. Mang av dem står fremdeles vakkert restaurert og med blå navnskilt.

En lydhør forsamling ute på vandring.

Rolf Torbo hadde utrolig god kunnskap om folk som hadde bodd her. Mange av nybyggerne hadde Jernbanen som arbeidsplass.

Etter hvert sloss man for å få skole – småskolen kom i 1916 og folkeskolen i 1922. Vannledning kom omsider på plass i 1922, så folk kunne hente vann ved vannpostene. En vannpost står ennå, ved Stovnerbrua.

Idrettsbane kom på plass, og bedehus og samvirkelag og selvfølgelig Folkvang. Et lokalsamfunn var skapt.

Etter vandringen og kaffe og vafler holdt Torbo et foredrag fylt med detaljkunnskap til stor glede for de fremmøtte som stort sett var fra Høybråten.

✚ Kari Brun Wisløff

Vandring på Grorud

Søndag 14. september tok Guri Bramness og Anne Finhammer oss med langs Alnaelva fra Grorud til Høtlalokka park. Så spennende det var å få enda mer kunnskap om møller, sagbruk og tekstilindustri som har vært drevet i dette området – Ullvarefabrikken helt fram til 1962.

Vi aner pågangsmotet, slitet og engasjementet gjennom mange år. Alnaelva og Leirfossen var særs nyttige, da man fikk ut elektrisk kraft til all denne virksomheten. Vi ble minnet om gamle Trondhjemsveien der Rasmusbakken ligger i dag. Øvre Grorud gård står på den «gule listen», og Kal-

bakken bru er et studium verdt, hver gang den passerer. Både jentekulp og guttekulp fikk vi høre om, og skibakken, ja, den har nok vært litt skummel å hoppe i.

At det er en liten scene med amfi under Trondhjemsveien er jo ganske originalt. Den ligger like ved den nye Grorudparken.

Ja, vi var heldige som fikk gå denne delen av Alnaelv- vassdraget sammen med Guri og Anne og engasjerte medvandrere i praktfullt vær. Takk for følget!

✚ May Grimdalen

Filmaften i stabburet på Nordtvet gård

29. oktober kl. 19.00 ønsket vi velkommen til visning av:

Groruddalen historielag sin egenproduserte dokumentarfilm laget av:

Kristian Skaane, Jan Arne Tangerud og Sigrun Opheim.

De ca 30 frammøtte ble ønsket velkommen av historielagets leder May Grimdalen. Hun synes det var flott at så mange hadde møtt opp. De frammøtte ble servert kaffe og kringle. Kristian og Jan Arne fortalte litt om hvordan filmen ble til før visningen startet.

Filmen viser Jan Arne som guider turen opp mot vardene på toppen. Det ble mange gode fortellinger og interessant informasjon på de mange stoppene underveis. Jan Arne har gjennomført veldig mange turer i årenes løp, både med skoleklasser og med andre. Vi takker han for engasjementet for at denne delen av pilegrimsleden ble offisielt godkjent og for hans engasjement for den historien veien forteller.

Skal vi tolke applausen etter filmen ble den godt likt. Det er nå andre gang filmen vises og nå er den lagt ut på historielaget sin hjemmeside. Nå kan du gjenoppleve filmen eller kanskje se den for første gang hjemme i din egen stue.

Kristian demonstrerte for de frammøtte hvordan hjemmesiden vår fungerer og Jan Arne fortalte om den innholdsrike fotosamlingen vår som du finner der. Han opplyste også at siden "Oslobilder" som også ligger på nettet har et enormt fotoarkiv fra gamle dager..

Jan Arne og Kristian med ting fra Torbjørn Fossums lokalhistoriske samling.
Fotograf: May Grimdalen.

Som avslutning på kvelden viste Jan Arne fram redskaper fra "Torbjørn Fossums lokalhistoriske samling". Her var det mange gamle og rare redskaper som ble brukt for å løse ulike oppgaver før i tiden.

Når redskapene ble framvist spurte Jan Arne om hva de het og hva de ble brukt til. Mange viste nok ikke svarene, men noen visste det meste om de ulike gjenstandene, ja noen hadde også brukt dem selv i sin ungdom.

Men det var en gjenstand som var vanskelig å bestemme for nesten alle. Det liknet litt på en osteklokke i glass, men det var det slett ikke. Det var rett og slett en sinnrikt konstruert fluefanger.

Kvelden ble avsluttet med at May takket de ansvarlige for filmen og for fremmøtet. Hun informerte også om lanseringen av den nye årboka og benyttet anledning til å takke redaksjonskomiteen, og hun oppfordret alle til å komme med bidrag til de neste årbøkene.

Dan Brovold

ÅRSMØTE 2015

Groruddalen Historielag avholder sitt årsmøte
Onsdag 11. februar kl. 19:00 i Stabburet, Nordtvet Gård.

Saksliste:

1. Åpning. Godkjenning av innkalling.
2. Valg av møteleder, referent og to personer til å underskrive protokollen.
  3. Styrets beretning for året 2014.
  4. Regnskap 2014.
  5. Budsjett 2015.
6. Fastsetting av kontingenten for 2015.
  7. Innkomne forslag.
  8. Valg.

Enkel servering.

Foredragsholder vil bli annonsert så snart dette er klart.

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må framsettes skriftlig og være styret i hende innen 28.01.2015.

Vel møtt!

Styret

Historielagets årbok 2014

Leif Solheim, ble hedret med Alnas bydelspris.

Bløtkake fra Furuset IF. Fotograf begge bilder: Vidar Noreng.

I Groruddalen Historielag har det blitt tradisjon å presentere en ny årbok hvert år på denne tiden. I år foregikk presentasjonen i Furuset Forum mandag 10. november med Furuset Idrettsforening som vertskap. Boken i år er nummer 28 i rekken og den første med fargebilder også inne i hele boken.

Mange var spente på boken og ikke minst på å få høre de to skribentene som skulle snakke om sine artikler. I alt var det mellom 60 og 70 personer tilstede; medlemmer av historielaget så vel som ikke-medlemmer. Etter at historielagets leder May Grimdalen hadde ønsket alle velkommen, overtok Jan Arne Tangerud, årbokkomiteens formann, regien av møtet. Første skribent ut var Vidar Noreng som fortalte om Furuset Idrettsforenings tilblivelse. Et viktig poeng var frivillighetens betydning – foreningen og det den etter hvert oppnådde med

klubbhus og anlegg var basert på dugnad i veldig høy grad, noe også bildene han viste fortalte oss. Neste mann ut var Tron Hummelvoll som har forsket på betydningen av «steinmuren»/steinbrua som kom til syne da Steinbruvann ble nedtapet i forbindelse med reparasjon av eksisterende demning. Var det en bro eller var det en demning og hva var formålet med den den gangen den ble bygget? Herom ble det en livlig diskusjon hvor det siste ordet ennå ikke er sagt. Boken har også mange andre interessante artikler – så kjøp den og les den!

Møtet ble avsluttet med kaffe og bløtkake fra Furuset IF og kringle, men først fikk vi også være med på at en av Furusets «grand men», Leif Solheim, ble hedret med Alnas bydelspris. Vi gratulerer!

 Guri E. Bramness

Postkontoret på Grorud

Groruddalen Historielag fikk for en tid siden spørsmål om hvor postkontoret på Grorud lå i 1890. Tom Busch ønsket å vite det fordi han hadde kommet over dette frimerket fra 1890 stemplet Grorud postkontor.

Vi kunne fortelle at postkontoret lå på Grorud jernbanestasjon og at stasjonsmesteren var postmester. Dette ble ansett som en naturlig plassering siden posten kom med toget.

Historien forteller at åpningstiden var fra tre til fem på ettermiddagen og fra seks til åtte på kvelden. Dette var det misnøye med, og etter hvert ble det åpent også tre timer på formiddagen og til og med på søn - og helligdager mellom halv ni og halv elleve. Men det var fortsatt klager,

særlig på postombæringen, og på initiativ av Selskapet til Grorud Vel ble kontoret i 1917 flyttet til «Tangvold», og Ruth Lie ble ansatt som postmester. Senere fikk hun bygget eget hus i Grorudveien, og gamle Grorudboere husker godt den bratte bakken som gikk dit ned. Postombæringen, to ganger om dagen, dekket et distrikt som strakte seg fra Ellingsrud til Gjelleråsen og fra Apalløkka til Furuset og foregikk til fots, på sykkel eller sparkstøtting.

Postkontoret ble flyttet til Vestbysletta i forbindelse med at Østre Aker vei kom og derfra til Grorud senter i 1990 hvor det var frem til nedlegging til fordel for post i butikk.

 Guri E. Bramness

Vestli – Et bomiljø blir til

Endelig er dokumentarfilmen om byggingen av Selvaag blokkene på Vestli klar. Den kan sees på filmarkivets videoportal - **Filmarkivet.no**.

Filmen koster 10 kr å leie på nettet og du kan da se den så mange ganger du vil i løpet av et døgn.

Litt info om filmen:

I denne dokumentarfilmen følger vi byggingen av blokkene på Vestli i Groruddalen i årene 1967 til 1974. Filmen består av en live video del og time-lapse klipp tatt fra anleggsområdene. Du kan følge utviklingen fra grunnmur til ferdig blokk.

Originalmaterialet er en 16mm filmkopi som Trygve Blom (død 2001) tidligere kinomaskinist i Oslo Kinomatografer mottok personlig i gave fra Olav Selvaag.

Denne filmen har blitt digitalt restaurert i et samarbeid mellom Selvaag Gruppen, Groruddalen Historielag og støttet med frivillighetsmidler av Stovner Bydel.

Litt bakgrunshistorie fra utbyggingen på Vestli:

Landskapet er i dag preget av terrasseblokker. I 1960 fattet bystyret et ekspropriasjonsvedtak for områdene nordøst i byen. Tokerudplanen ble utarbeidet i 1963/1964. Den la til rette for bygging av 6 600 boliger med plass til omlag 20 000 mennesker. Flere aktører ble engasjert, deriblant: OBOS, Nils Stiansen, USBL og Selvaag bygg.

Området Tokerud og Vestli ble utbygd med pyramideformede terrasseblokker av Selvaagbygg mellom 1967 og 1974. Fa-

sadene var formet som en trapp, slik fikk hver leilighet en åpen terrasse som ikke ble tildekket av terrassen i etasjen over. Store blomsterkasser av betong skjermes for innsyn og gir rom for grønn glede.

Selvaag mente at terrasseblokken med sitt store usjenerte uteareal var den ideelle byboligen. Leilighetene er av ulik størrelse. De fleste er gjennomgående, og flere har to balkonger. Områdene er bilfrie og parkeringshusene er plassert i tilknytning til "kjøreveien" som går gjennom området. I 1972 ble Vestli skole bygget.

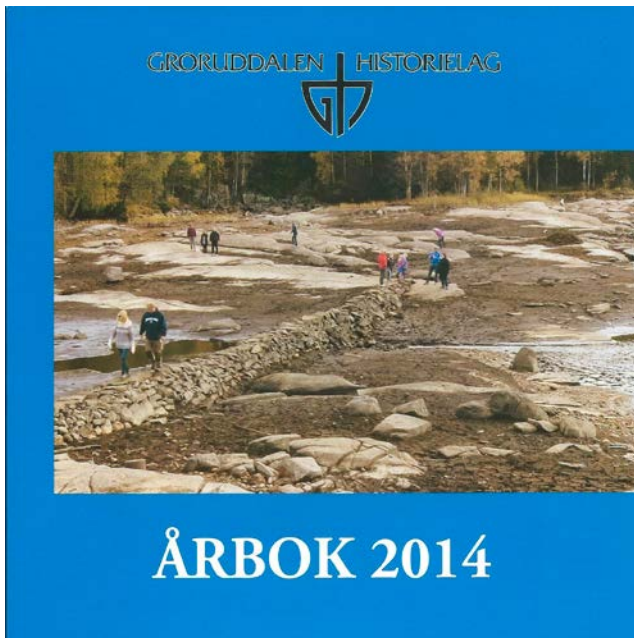
I tråd med datidens pedagogiske idealer ble skolen planlagt som en såkalt åpen skole. Begrepet blir ofte brukt om anlegg bygd med et åpent og fleksibelt klasseromslandskap, hvor hensikten var å gi et mer mangfoldig undervisningstilbud. Terrasseblokkene og de gode uterommene er i dag svært populære blant beboerne.

Mvh Kristian Skaane

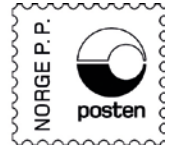
Bestill Årboka for 2014

Benytt anledningen til å gi en gave
til deg selv eller andre

Kun kr 150,-

Selges i Deichmanns filialer, bokhandlere,
eller Historielagets nettbutikk på www.grohi.no
Du kan også benytte bestillingskjema du finner
på neste side.

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

Bestillings skjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.

Eller du kan bestille bøkene på vår nettside www.grohi.no.

Disse prisene har vi på våre årbøker:

Årbok 2014 kr 150,- / årbok 2013 til 1989: 120,- pr bok / årbok 1987: 100,-

Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende (kryss av):

☐ Årbok 1985 (utsolgt)	☐ Årbok 1995	☐ Årbok 2002	☐ Årbok 2009
☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1996	☐ Årbok 2003	☐ Årbok 2010
☐ Årbok 1989/90	☐ Årbok 1997 (utsolgt)	☐ Årbok 2004	☐ Årbok 2011
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 2005	☐ Årbok 2012
☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1999	☐ Årbok 2006	☐ Årbok 2013
☐ Årbok 1993	☐ Årbok 2000	☐ Årbok 2007	☐ Årbok 2014
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 2001	☐ Årbok 2008	

Jeg ønsker:

- Å bli medlem - kontingent kun kr 150,- per år
- Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-
- "Vandring på Grorud" 2. utgave kr 100,-
- Groruddalen Kulturminneatlas kr 75,-

En tysklandsfange forteller kr 100,- **(utsolgt)**

- Ny Kulturminneguide for Bjerke Bydel, kr 150,-

Medlemsnr. _____ Navn _____

Adresse _____ Postnr. _____

(Sted/dato)

(Underskrift)